

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SOSYAL KİMLİK ALGILARI

SOCIAL IDENTITY PERCEPTIONS OF TURKISH TEACHER CANDIDATES

ВОСПРИИМЧИВОСТЬ ОБЩЕСТВЕННО - ЛИЧНОГО ХАРАКТЕРА КАНДИДАТОВ В ПЕДАГОГИ ТУРЕЦКОГО ЯЗЫКА

Arş. Gör. Oğuzhan SEVİM*

ÖZET

Sosyal gruplar, sosyal kimlik ve sosyal sınıflama gibi temel kavram ve terimler bireyin sosyalleşmesi sürecinde önemli görevler üstlenmektedir. Bu kavram ve terimler bireyin psikososyal ve kültürel bütünlüğünü ifade eden sosyal kimlik algısıyla yakından ilişkilidir.

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal kimlik algılarını ortaya koymaktır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanma aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Öğretmen Adaylarının Sosyal Kimlik Algılar Anketi” 200 Türkçe öğretmeni adayına uygulanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemlerinden frekans ve yüzdeden; kestirimsel analiz yöntemlerinden ise Ki Kare testinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonunda Türkçe öğretmeni adaylarının kültür ve sanat içerikli sosyal gruplara katılımlarının diğer gruplara göre daha yüksek orana sahip olduğu ve cinsiyete göre sosyal gruplara katılım konusunda erkekler lehine anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Sosyal gruplar, Türkçe öğretmeni adayları, sosyal kimlik algısı.

ABSTRACT

Basic concepts and terms like social groups, social identity and social classification undertake important tasks in the process of socializing of the individual. These concepts and terms are related to perception of social identity which conveys psycho-social and cultural integrity of an individual.

Aim of this research is to state social identity perceptions of the Turkish teacher candidates. Scanning model has been used in the study. “Poll of social identity perception of Turkish teacher candidates” which was prepared by the researcher to gather information has been applied to 200 Turkish teacher candidates. In the analysis of the parameters, frequency and percentage methods from visual analysis methods, test of Ki Kare from intuitive method have been used.

* Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı - Erzurum / TÜRKİYE

At the end of the research it has been understood that participation of Turkish teacher candidates to the social groups which have cultural and artistic contents have more ratio than participation to other groups and there is a significant disparity in the issue of participation to the social groups in terms of gender which favors men.

Key Words:

Social groups, Turkish teacher candidates, social identity perception

РЕЗЮМЕ

Такие термины и понятия как социальные группы, социальная личность и социальное расслоение, имеют значительную функцию при обобществлении индивида. Они связаны с социальной восприимчивости личностей, в котором выражается психосоциальная и культурная целостность индивида.

Цель этого исследования показать восприимчивость кандидатов в педагоги турецкого языка общественно-личного характера. Данные были получены из анкет `восприимчивость кандидатов в педагоги общественно-личного характера~. Они были подготовлены автором и заполнены 200 кандидатами в педагоги. Из полученных анкетных данных мы использовали частоты и проценты методов опосредственного анализа, а из методов определительного анализа – тест Ки Каре.

По итогам исследования было установлено, что кандидаты в педагоги турецкого языка по сравнению с другими группами более интегрируются с группами из сферы культуры и искусства. С учётом полового разделения, разница интегрирования в общественные группы в пользу мужчин.

Ключевые Слова:

Общественные группы, кандидаты в педагоги турецкого языка, общественно-личная восприимчивость

1. Giriş:

Sosyal bir varlık olarak insan tabiatında kalma mücadelesini sürdürürken diğer yandan da sosyalleşme ihtiyacını karşılamaya çalışır. Sosyalleşme önce ailede başlar ve daha sonra okul hayatının başlamasıyla birlikte çeşitlenerek yaşam boyu devam eder. Bu süreç bir öğrenme sürecidir. Birey etkileşimde olduğu grupların değerlerini paylaşarak kendine bir şahsiyet edinmeye çalıştığı gibi içinde yaşadığı topluma da uyumlu bir birey haline gelir (Koştaş 1999).

Grup kavramının birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımları yapan bilim adamlarından çoğu iki bireyin yan yana gelmesinin ve birbirlerinden haberdar olmalarının bir grup olmaya yeteceğini savunurken diğer bir kısmı ise bir araya gelmenin yeterli olmayacağını, bir araya gelen insanlar arasında ortak amaç ve değerlerin olması gerektiğini savunmaktadır (Öncü 1976: 93).

Sosyal grup derken neyin kastedildiğinin anlaşılması için konunun uzmanları tarafından yapılan farklı tanımların ifade edilmesi işimizi kolaylaştıracaktır:

Sosyal grup, aralarında karşılıklı iletişim ve etkileşim bulunan, ortak duygu ve temelleri paylaşan, birbirlerinin varlığından haberdar olan ve kendilerini aynı gruba mensubiyet

duygusuyla bağlı hisseden insan topluluğu anlamına gelmektedir (Kaya 2008: 46).

Birey bir diğer insanla karşı karşıya geldiğinde, başka bir deyişle bir etkileşim içine girdiğinde, yeni bir sosyal realite alanı yaratılmaktadır. Bu seviyeye sosyal grup adı verilmektedir (Birkök 1998: 206).

"Kendilerini aynı sosyal sınıfın üyeleri olarak algılayan ya da aynı sosyal kimliği paylaşan iki ya da daha fazla kişi" (Turner, 1982; akt., Demirtaş 2003: 132).

"Sosyal grup, iki ya da daha fazla bireyin belirli bir işlevi yerine getirmek üzere bir rol yapısı içinde bulunduğu bir sosyal organizasyondur" (Şerif & Şerif 1996: 29).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşıldığı üzere bir sosyal grubun oluşabilmesi için en az iki ferdin bir araya gelmesi ve bunlar arasında da ortak değer ve amaç birliğinin olması gerekir.

İnsanlar arasındaki ikili ya da çoklu ilişkiler sosyal, ekonomik, psikolojik, kültürel, dini ve akademik değerler bağlamında somutlaşmakta ve insanların yaşamlarına yön vermektedir. Sosyal gruplar ise bu değerlerin en sık ve dinamik bir şekilde işlediği toplumsal yapılardır. Sosyal gruplara hâkim olan bu değerler "şahısları harekete geçirirken, bir işe yöneltirken veya bir işi yapmaktan alıkoyarken, aynı zamanda onların dünya görüşünde, duygu ve düşüncelerinde de değişiklikler yaratır" (Nirun 1965: 235). Konuya bu açıdan bakıldığında sosyal grupların eğitim ve öğretim ortamlarındaki işlerlik durumunun önemi ortaya çıkmaktadır.

Her sosyal grup belirli duygu ve düşüncelere dayanan farklı kıymet ve değer hükümlerinin temsilcileri olduğuna göre küçük ya da büyük bütün sosyal gruplarda şahısları çeken bir kuvvet vardır (Nirun 1991: 114). Birey, dünya görüşüne hitap eden ve kendi değerleriyle uyuşturabildiği bir ya da daha fazla sosyal gruba katılmayı ya da en azından kendini onlardan biri olarak saymayı bir ihtiyaç olarak hisseder. Günlük çalışmalarını devam ettirirken diğer bir yandan da ait olduğu grup ya da grupların son durumunu izlemeyi ihmal etmez.

İnsan sosyal bir varlık olduğu için çevresindeki insanların varlığına ve yardımına gereksinim duyar (Kaya 2008: 11). Bu ihtiyacını karşılayabilmek için ekonomik, siyasi, bilimsel, kültürel ya da dini gruplar içerisine katılır. Bu katılım, aslında insanın iş birliğine duyduğu güçlü isteğin bir göstergesidir. Çünkü "grup görevleri, grup üyelerinin iş birliğini ve desteğini gerektirir" (Mavili Aktaş 2001: 79). Bugün eğitim programlarında yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının gerekli olarak kıldığı iş birlikli çalışma ortamı, sosyal grupların bünyelerinde zaten vardır. Önemli olan, bireyin sosyal gruplardaki varlığını daha dinamik bir hale getirebilmesi ve bunu çalışma alanlarına taşıyabilmesidir.

“Toplum, belirli amaçları ve görevleri olan unsurların birbirleriyle olan ilişkilerinin sosyal bir bütünü oluşturduğu yapılanmadır. Bu çerçevede söz konusu olan bütünü meydana getiren unsurların ayrışmasını ‘iş bölümü’, bu unsurların birbirleriyle olan ilişkilerinde beklenen davranış biçimlerini ise ‘sosyal rol’ olarak kabul etmek mümkündür” (Birkök, 2006: 3). Toplum denen büyük yapı içerisinde sosyal grupların rollerinin olması, bu gruplara katılan bireylerin de sosyal rolleri vardır. Bireyler iş birliği sonucunda edindikleri sosyal rollerini iş, kültür ve eğitim ortamlarına taşıdığı gibi bu ortamlardan edindiklerini de yine mensubu oldukları gruplara taşır ve sürekli bir etkileşim ortamını sağlamış olur.

Henri Tajfel ve John Turner (1979) birlikte kaleme aldıkları “An Integrative Theory of Intergroup Conflict” adlı çalışmalarında, gruplar arası davranışların sosyal yapısı, sosyal sınıflama - gruplar arası ayrımcılık, sosyal kimlik - sosyal ayrımcılık, sosyal kimlik - sosyal karşılaştırma, statü hiyerarşisi ve sosyal değişiklik konuları üzerinde açıklamalarda bulunmuşlardır. Bu iki kuramcı Sosyal Kimlik Kuramı’nın kurucuları olmaları bakımından kendilerinden sonra gelen çalışmalara yön vermeyi başarmışlardır.

Nirun (1965) “Eğitimin Sosyal Temelleri ve Eğitimde Verimlilik” başlıklı makalesinde bireyin sosyalleşme süreci ve bunun eğitim ve kültürel ortamla bütünlük taşıyabilmesi için nelerin olması gerektiği üzerinde durmaktadır. Nirun (1965)’a göre birey her ne olursa olsun önce bir aile grubuna, sonra bir oyun grubuna ve daha sonra bir iş grubuna dâhil olmak zorundadır. Çünkü bu sosyal gruplar bireyi resmi olmayan yollarla eğiten en önemli sosyal bünyelerdir. Birey aile, oyun ve iş gruplarında bir statü edinerek bir sosyal role sahip olur ve kazandığı bu sosyal rolle tutum ve davranışlar sergilemeye başlar. Nirun, bu makalesinde eğitim ve öğretimin temel gayesinin sadece okumuş bireyler yetiştirmek olmadığını; bireyin güç ve kabiliyetlerini açığa çıkararak psikolojik faktörlerden de destek alıp onu sosyal, ekonomik ve kültürel yönlerden geliştirmek olduğunu vurgulamaktadır. Ona göre bir ülkede okuryazar sayısının çok olması yeterli değildir; esas mesele bireylerin zihni gelişme göstererek kültürel yapıyla bütünleşmesidir.

Coşkun (2005), Abant İzzet Baysal Üniversitesi’nde okuyan 168 öğrenci üzerinde yapmış olduğu deneysel çalışmada, olumsuz kimlik algısına sahip deneklerin olumlu kimlik algısına sahip olan deneklere göre fikir üretimi açısından daha verimli oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca yapılan deneyde ilgili rol üstlenen deneklerin rol üstlenmeyen ve ilgisiz rol üstlenen deneklere göre daha çok düşünce ürettikleri sonucuna varılmıştır.

Coşkun (2006) diğer bir çalışmasında alan yazında yaptığı çalışmalardan yola çıkarak bireyin kendini bir gruba ait hissetmesi, aidiyet duygusuyla birlikte karşıt grupların farkına varması ve buna bağlı olarak beyin fırtınasında üretkenliğinin artması durumunu incelemektedir. Makalede sosyal kimlik ile kimliklenme, rol üstlenme, görev bilinci ve kimlik değişimi kavramları

arasındaki ilişki açıklanmakta ve bireyin ait olduğu sosyal grupların onun düşünsel yapısı üzerinde etkili olduğu ve hatta bu düşünsel yapıyı belirlediği vurgulanmaktadır. Coşkun (2006), yaptığı alan yazın taraması ile incelediği çalışmalarda kendilerini bir grubun üyesi olarak hisseden bireylerin sosyal kimliğin belirgin olmadığı bireylere göre daha fazla bilgi transferi yapabildiklerini gözlemlemiştir. Araştırmacı incelediği çalışmalardan sonra sosyal kimliğin ve kimliklenmenin beyin fırtınasında üretkenlik üzerine etkisinin tutarlı bir sonuç olarak ortaya çıktığını belirtmektedir.

Demirtaş (2003), Tajfel ve Turner'in çalışmalarından yola çıkarak hazırladığı çalışmasında sosyal kimlik, sosyal sınıflama, grup içi kayırmacılık, sosyal karşılaştırma, en küçük grup paradigması ve sosyal yapı kavramları üzerinde durmuş ve Sosyal Kimlik Kuramı'na yönelik eleştirileri dile getirmiştir. Sosyal Kimlik Kuramı'na göre sosyal kimlik ile bireysel kimlik birbirinden farklı kavramlar değildir. Bireysel kimlik sosyal kimliğe göre şekillenmektedir. Demirtaş'ın çalışmasında kurama yönelik eleştiri bireysel kimliğin sosyal kimliği etkileyebileceği ve sosyal kimliğin ise bireysel kimliği geliştirici bir unsur olarak görülebileceği yönündedir.

Sosyal gruplardaki faaliyetlerinin okul ortamından kopuk bir halde gerçekleşmesi, eğitim ve öğretimin birey yetiştirme amacını ve görevini sekteye uğratacaktır. Günümüz endüstri toplumlarında bireyin yetiştirilmesi sürecinde farklı ve çok sayıda müessese ortaya çıkmıştır. Birey artık tek bir elden kontrol edilemez olmuştur (Nirun 1975). Bunun yanında bireyin farklı özelliklere sahip çok sayıda uyarana maruz kalması kimlik sorunu meselesini de gündeme getirmiştir (Şimşek 2002). Manzara böyle bir hal alınca bu müesseselerin iş birliği yapmaları artık kaçınılmaz olmuştur. Özellikle üniversite gençlerinin sosyal gruplara katılma ve faaliyet alanlarını genişletme çabalarının daha sağlıklı işletilebilmesi için üniversitelerin ve sosyal gruplar arasındaki ilişkiler ağının dikkatlice incelenmesi gerekir. Konuyla ilgili akademik çalışmalar hızlandırılıp sosyal grupların mahiyetleri, gereklilikleri ortaya konulmalı ve kişiye sosyal kimlik kazandırmada üstlendikleri rollerin anlaşılması sağlanmalıdır.

2. Araştırmanın Yöntemi:

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

2. 1. Araştırmanın Amacı:

Sosyoloji alanında sosyal gruplarla ilgili çok sayıda çalışma yapılmasına rağmen sosyoloji ve eğitim alanında disiplinler arası bir bakış açısıyla sosyal grupların öğretmen adaylarının eğitim ve öğrenim hayatlarıyla ilişkisi üzerinde yeterli çalışma yapılmamıştır.

Öğretmen adaylarının sosyal alanları ve ilişkileri sadece fakültelerle sınırlı değildir. Onlar, ihtiyaçlarına ve çevrenin yönlendirmelerine göre çok

farklı sosyal tabakaya ait gruplarla ilişki içerisinde olabilmekte ve bu gruplarla ortak amaç ve değerleri paylaşabilmektedir. Paylaşılan amaç ve değerler bireylerin eğitim ve öğrenim alanlarına doğrudan ya da dolaylı olarak etkide bulunmaktadır. Konuya bu açıdan bakıldığında öğretmen adaylarının kendilerini mesleğe hazırlarken ilişki kurdukları ve kendilerini ait hissettikleri grupların neler olduğu, bu gruplarda gerçekleştirdikleri faaliyetlerin içeriğinin neleri kapsadığı, sosyal gruplara katılmada cinsiyet, sınıf ve başarı durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı konularında yapılacak çalışmalar, öğretmen adaylarının öğrenim faaliyetleriyle birlikte sosyalleşme (sosyalizasyon) durumlarının da genel bir resmini çizmiş olacaktır.

2. 2. Araştırma Problemi:

Sosyoloji alanında sosyal gruplarla ilgili birçok tanım ve çalışma yapılmasına rağmen sosyal grupların eğitim ve öğrenim faaliyetleri üzerindeki etkileri hususunda yeterli sayıda çalışma yapılmamış; öğretmen adaylarının öğrenim faaliyetlerini yürütürken sosyal çevre ve gruplardan ne ölçüde ve hangi yönde etkilendiği meselesi tam olarak açıklığa kavuşturulamamıştır. Bu bağlamda cevapları aranacak araştırma soruları şunlardır:

1. Sosyal gruplar genel anlamda kaç farklı başlık altında toplanabilir? Öğretmen adayları kendilerini bu başlıklardan hangilerine ait hissetmektedir?
2. Öğretmen adaylarının kendilerini ait olarak gördükleri sosyal grupların sınırları ve bu gruplardaki görev paylaşımı ile ilgili düşünceleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılmalarındaki isteklilik durumları nasıldır?
4. Öğretmen adaylarının günlük hayatta kendilerini en fazla aktif gördükleri sosyal grup hangisidir?
5. Öğretmen adaylarının kendilerini ait olarak gördükleri sosyal gruplardaki ilişki tipleri nasıldır?
6. Öğretmen adaylarının dil ve kültür kapsamında yer alan derslerdeki başarı durumları ile sosyal gruplara katılım durumları arasındaki ilişki nasıldır?
7. Öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılımlarının cinsiyet, sınıf ve genel ağırlıklı not ortalamalarına göre durumu nedir?

2. 3. Evren ve Örneklem:

Çalışmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adayları; örnekleme ise aynı bölümde öğrenim gören 200 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

2. 4. Veri Toplama Araçları:

Alan yazın taraması sonucunda 26 sorudan oluşan ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Öğretmen Adaylarının Sosyal Kimlik Algıları Anketi"

veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket için alanında uzman iki sosyolog ve bir Türkçe eğitimcısından görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenen anket formu 72 öğretmen adayına uygulanmıştır. Uygulama sonrası elde edilen verilerin analizleri yapılarak öğretmen adaylarının cevaplamakta güçlük çektikleri 5 anket sorusu anket formundan çıkarılmıştır. Yeniden düzenlenen anket formu Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü ikinci öğretimde öğrenim görmekte olan 200 Türkçe öğretmeni adayına uygulanmıştır.

Uygulama sonrası elde edilen veriler üzerinde faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda yedi faktörün varlığı tespit edilmiştir. Yapılan güvenilirlik çalışmasında ise alfa güvenilirlik kat sayısının 80 olduğu görülmüştür.

2. 5. Veri Analizi:

Anket formunun Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanmasından sonra elde edilen veriler SPSS 10 veri işleme paketine girilmiştir. Burada yapılan frekans çözümlenmeleri ve Ki Kare testleri neticesinde elde edilen işlenmiş veriler tablolaştırılmıştır.

3. Bulgular:

3.1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sınıf, cinsiyet ve genel ağırlıklı not ortalamalarına göre dağılımıyla ilgili elde edilen bulgular:

Tablo 1: Öğretmen adaylarının sınıf, cinsiyet ve Agno 'ya göre Dağılımları

		f	%
Sınıf	2. Sınıf	132	66,0
	4. Sınıf	64	32,0
	Cevapsız	4	2,0
Cinsiyet	Kız	73	36,5
	Erkek	127	63,5
Agno	1-1,99 arası	6	3,0
	2-2,99 arası	128	64,0
	3 ve yukarısı	58	29,0
	Cevapsız	7	3,5
	Kayıp değer	1	0,5

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının %66'sı ikinci sınıf, %32'si son sınıf öğrencisi; %36,5'i kız, %63,5'i erkek; %3'ünün Agno'su 1-1,99, %64'ünün Agnosu 2-2,99, %29'unun Agno'su ise 3 ve yukarısı not dilimi arasında yer almaktadır.

3.2. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal gruplara göre dağılımıyla ilgili elde edilen bulgular:

Tablo 2: Öğretmen adaylarının sosyal gruplara göre dağılımı

		F	%
Ekonomik bir gruba bağlı olup olmadığı	Bağlıyım	45	2,5
	Bağlı değilim	99	9,5
	Cevap yok	56	8,0
Kültürel veya sanatsal bir gruba bağlı olup olmadığı	Bağlıyım	80	0,0
	Bağlı değilim	85	2,5
	Cevap yok	35	7,5
Siyasi bir gruba bağlı olup olmadığı	Bağlıyım	23	11,5
	Bağlı değilim	115	57,5
	Cevap yok	62	31,0
Dini bir gruba bağlı olup olmadığı	Bağlıyım	63	31,5
	Bağlı değilim	85	42,5
	Cevap yok	52	26,0
Sportif bir gruba bağlı olup olmadığı	Bağlıyım	60	30,0
	Bağlı değilim	91	45,5
	Cevap yok	49	24,5
Bilimsel bir gruba bağlı olup olmadığı	Bağlıyım	28	14,0
	Bağlı değilim	107	53,5
	Cevap yok	65	32,5

Tablo 2'ye bakıldığında öğretmen adaylarının kendilerini %40 gibi bir oranla en fazla kültür ve sanat içerikli sosyal gruplara ait hissettikleri görülmektedir. Kültür ve sanatsal gruplardan sonra %31,5'luk bir oranla dini gruplar ve %30'luk bir oranla da sportif içerikli gruplar gelmektedir. Öğretmen adayları en az %11'lik oranla siyasi gruplara bağlı olduklarını belirtmektedir. Tablo 2'de dikkat çeken diğer bir noktaysa öğretmen adaylarının bağlı olmadıklarını belirttikleri sosyal gruplardan en yüksek değerli ilk ikisinin %57,5'lik oranla siyasi içerikli gruplarla %53,5'lik oranla da bilimsel içerikli sosyal grupların yer almasıdır. Yine öğretmen adaylarının cevap vermemeyi tercih ettikleri ilk iki sosyal grup kategorisi de siyasi ve bilimsel içerikli gruplardır.

3.3. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal grupların sınırları ve bu gruplardaki görev dağılımıyla ilgili düşüncelerinden elde edilen bulgular:

Tablo 3: Öğretmen adaylarının sosyal grupların sınırları ve bu gruplardaki görev dağılımıyla ilgili düşünceleri

	Evet		Hayır		Cevap yok	
	f	%	f	%	f	%
Okul sınırları içerisinde herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	51	25,5	87	43,5	62	31,0
Okul sınırları dışında herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	66	33,0	75	37,5	66	33,0
Bağlı olduğunuz sosyal grupta size ait görevler var mı?	112	56,0	71	35,5	17	8,5
Bağlı olduğunuz sosyal gruptaki görev dağılımından memnun musunuz?	149	74,5	27	13,5	24	12,0

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının %25'inin okul sınırları içerisinde, %33'ünün ise okul sınırları dışında bir sosyal gruba bağlı olduğu görülmektedir. Yine öğretmen adaylarının %31 ve %33 gibi yüksek oranlarla tablodaki ilk iki soru karşısında cevapsız kalmaları dikkat çekmektedir.

Öğretmen adayları bağlı oldukları sosyal gruplarda kendilerine ait görevlerinin olduğunu %56'lık bir oranla onaylarken %74,5'i ise grup içi görev dağılımından memnun olmadığını belirtmektedir.

3.4. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal gruplara girmelerinde isteklilik durumlarıyla ilgili elde edilen bulgular:

Tablo 4: Öğretmen adaylarının sosyal gruplara girmelerinde isteklilik durumları

		f	%
Bağlı olduğunuz sosyal gruba isteyerek mi girdiniz?	Evet	162	81,0
	Hayır	20	10,0
	Cevap yok	20	10,0
Bağlı olduğunuz sosyal gruptan başka bir gruba geçmeyi düşünür müsünüz?	Evet	19	9,5
	Hayır	90	45,0
	Fikrim yok	80	40,0
	Cevap yok	11	5,5

Öğretmen adaylarına sorulan “Bağlı olduğunuz sosyal gruba isteyerek mi girdiniz?” sorusuna adayların %81’i evet derken %10’luk oranlarla hayır ve cevap yok seçeneklerini tercih ettiği görülmektedir. “Bağlı olduğunuz sosyal gruptan başka bir gruba geçmeyi düşünür müsünüz?” sorusuna ise öğretmen adaylarının %45’inin hayır, %9,5’inin evet, %40’ının ise soruyu cevapsız bıraktığı görülmektedir.

3.5. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının günlük hayatta en fazla aktif oldukları sosyal grupla ilgili bulgular:

Tablo 5. Öğretmen adaylarının sosyal gruplar içerisindeki hareketlilik durumları

	f	%
Ekonomik	8	4,0
Kültür ve Sanat	80	40,0
Siyasi	8	4,0
Dini	30	15,0
Sportif	52	26,0
Bilimsel	6	3,0
Cevap yok	16	8,0
Toplam	200	100,0

Öğretmen adaylarına günlük hayatta en aktif oldukları sosyal grubun hangisi olduğu sorulduğunda adayların %40’ı kültür ve sanat içerikli, %26’sı sportif içerikli, %15’i ise dini içerikli sosyal gruplar olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplara göre en az aktif oldukları sosyal grup ise %3 ile bilimsel içerikli sosyal gruplardır.

3.6. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bağlı oldukları sosyal gruplardaki grup içi ilişki tipleriyle ilgili elde edilen bulgular:

Tablo 6. Öğretmen adaylarının grup içi ilişki tipleri

	f	%
Resmi (Formal, ikincil)	57	28,5
Gayriresmi (Informal, birincil)	123	61,5
Cevap yok	20	10,0
Toplam	200	100,0

Öğretmen adaylarına grup içi ilişki tiplerinin ne olduğu soruldu ve adayların %28,5 ‘i grup içi ilişki tiplerinin resmi olduğunu belirtirken, %61,5’i ise gayriresmi bir ilişki tipine sahip olduklarını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının %10’u ise soru karşısında cevapsız kalmayı tercih etmiştir.

3.7. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının dil ve kültür (gramer dersleri, kültür tarihi veya uygarlık tarihi gibi) kapsamındaki derslerindeki başarı durumlarıyla ilgili düşüncelerinden elde edilen bulgular:

Tablo 7. öğretmen adaylarının dil ve kültür kapsamında yer alan derslerdeki başarı durumları

	f	%
Çok kötü	9	4,5
Kötü	12	6,0
Orta	57	28,5
İyi	106	53,0
Çok iyi	15	7,5
Cevap yok	1	,5
Toplam	200	100,0

Öğretmen adaylarından dil ve kültür kapsamındaki derslerindeki başarı durumlarını değerlendirmeleri istenmiş ve adayların %53'ü bu derslerdeki başarı durumlarının iyi olduğunu belirtirken %6'sı kötü olarak değerlendirmiştir.

3.8. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bağlı oldukları sosyal gruplardaki çalışmalarıyla ilgili düşüncelerinden elde edilen bulgular:

Tablo 8. öğretmen adaylarının bağlı oldukları sosyal gruplardaki çalışma durumları

		f	%
Bağlı olduğunuz sosyal grupta dil ve kültürle ilgili tartışmalar ve çalışmalar yapar mısınız?	Her zaman	20	10,0
	Sık sık	22	11,0
	Ara sıra	72	36,0
	Nadiren	41	20,5
	Hiçbir zaman	36	18,0
	Cevap yok	9	4,5
Bağlı olduğunuz sosyal grubun sizi kültür, eğitim ve sosyalleşme boyutunda geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	Kesinlikle katılmıyorum	23	11,5
	Katılmıyorum	9	4,5
	Karasızım	27	13,5
	Katılıyorum	86	43,0
	Kesinlikle katılıyorum	41	20,5
	Cevap yok	14	7,0

Ait olduğunuz grubu nasıl değerlendiriyorsunuz?	Önceden olumlu, ama şimdi olumsuz	6	3,0
	Nötr	110	55,0
	Önceden olumsuz, ama şimdi olumlu	46	23,0
	Her Zaman Olumlu	5	2,5
	Cevap yok	33	16,5

Öğretmen adaylarına sorulan “Bağlı olduğunuz sosyal grupta dil ve kültürle ilgili tartışmalar ve çalışmalar yapar mısınız?” sorusuna adayların %10’u her zaman, %11’i sık sık, %36’sı ara sıra, %20,5’u nadiren, %18’i hiçbir zaman diye cevap verirken; %4,5’u ise cevap vermemiştir. Adaylara “Bağlı olduğunuz sosyal grubun sizi kültür, eğitim ve sosyalleşme boyutunda geliştirdiğini düşünüyor musunuz? Sorusu sorulduğunda ise %11,5’u kesinlikle katılmıyorum, %4,5’u katılmıyorum, % 13,5’u kararsızım, %43’ü katılıyorum, %20,5’u kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Adayların %7’si ise soruya cevap vermemiştir.

Öğretmen adaylarına sorulan “Ait olduğunuz grubu nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna adayların %3’ü önceden olumlu, ama şimdi olumsuz, %55’i nötr, %23’ü önceden olumsuz, ama şimdi olumlu, %2,5’u her zaman olumlu cevaplarını vermişlerdir. Adayların %16,5 ise soruya cevap vermemiştir.

3.9. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılımlarının cinsiyet değişkenine göre Ki Kare testinden elde edilen bulgular:

Tablo 9. Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılım durumları

Cinsiyete göre	χ^2 değeri	Önem Düzeyi
Ekonomik bir gruba bağlı olup olmadığı	8,895	P<0,05
Kültürel veya sanatsal bir gruba bağlı olup olmadığı	2,739	P>0,05
Siyasi bir gruba bağlı olup olmadığı	6,535	P<0,05
Dini bir gruba bağlı olup olmadığı	1,221	P>0,05
Sportif bir gruba bağlı olup olmadığı	18,850	P<0,05
Bilimsel bir gruba bağlı olup olmadığı	8,575	P<0,05
Gündelik hayatta en fazla aktif olduğunuz sosyal grup hangisidir?	32,108	P<0,05
Okul sınırları içerisinde herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	8,572	P>0,05
Okul sınırları dışında herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	8,369	P>0,05
Grup içi ilişki tipiniz nedir?	5,065	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal grupta dil ve kültürle ilgili tartışmalar	19,706	P<0,05

ve çalışmalar yapar mısınız?		
Bağlı olduğunuz sosyal grubun sizi kültür, eğitim ve sosyalleşme boyutunda geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	4,797	P>0,05
Dil ve kültür kapsamında (gramer dersleri, kültür tarihi veya uygarlık tarihi gibi) yer alan derslerinizdeki başarı durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?	5,776	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal gruba isteyerek mi girdiniz?	8,693	P<0,05
Bulduğunuz sosyal gruptan farklı bir sosyal gruba geçmeyi düşünür müsünüz?	9,385	P<0,05
Ait olduğunuz gruba nasıl değerlendiriyorsunuz?	4,191	P>0,05
Grubunuzda size ait görevler var mı?	0,795	P>0,05
Grubunuzdaki görev dağılımından memnun musunuz?	0,837	P>0,05

Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyete bağlı olarak anket sorularına verdikleri cevaplara bakıldığı zaman ekonomik bir gruba bağlılık durumu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının %26,8'i "ekonomik bir gruba bağlıyım" cevabını verirken, kız öğretmen adaylarının sadece %15,1'i ekonomik bir gruba bağlı olduğunu belirtmiştir.

Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeniyle siyasi bir gruba bağlılık durumları arasında da anlamlı bir ilişki söz konusudur. Erkek adayların %14,2'si "bağlıyım" cevabını verirken kız adayların sadece %6,8'i "bağlıyım" cevabını vermiştir.

Adayların sportif bir gruba bağlı olup olmadıklarıyla cinsiyet arasında da anlamlı bir ilişki görülmektedir. Erkek öğretmen adaylarının %40,2'si "bağlıyım" cevabını verirken, kız öğretmen adaylarının sadece %12,3'ü "bağlıyım" cevabını vermiştir.

Bilimsel bir gruba bağlı olup olmama durumu ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki de anlamlıdır. Bayan öğretmen adaylarının %5,5'i "bağlıyım" cevabını verirken, erkek öğretmen adaylarının %18,9'u "bağlıyım" cevabını vermiştir. Öğretmen adaylarının %53,5'i ise herhangi bir bilimsel gruba bağlı olmadıklarını belirtmişlerdir.

"Gündelik hayatta en fazla aktif olduğunuz sosyal grup hangisidir?" sorusuna öğretmen adaylarının %40'ı kültür sanat, %26'sı sportif ve %15'i dini grup cevaplarını vermişlerdir. Öğretmen adaylarının günlük hayatta en fazla aktif oldukları sosyal grup olarak kültür – sanat grubu görülmektedir. Soruya verilen cevaplarda ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir ilişki söz konudur.

Öğretmen adaylarına yöneltilen "Bağlı olduğunuz sosyal grupta dil ve kültürle ilgili tartışmalar ve çalışmalar yapar mısınız?" sorusuna verilen cevaplar ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Öğretmen adaylarına yöneltilen "Bağlı olduğunuz sosyal gruba isteyerek mi girdiniz?" sorusuna verdikleri cevaplarla cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Öğretmen adaylarının “Bulduğunuz sosyal gruptan farklı bir sosyal gruba geçmeyi düşünür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevaplarla cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır.

3.10. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılımlarının sınıf değişkenine göre Ki Kare testinden elde edilen bulgular:

Tablo 10. Sınıf değişkenine göre öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılım durumları

Sınıf düzeyine göre	X ² değeri	Önem Düzeyi
Ekonomik bir gruba bağlı olup olmadığı	2,981	P>0,05
Kültürel veya sanatsal bir gruba bağlı olup olmadığı	7,235	P>0,05
Siyasi bir gruba bağlı olup olmadığı	2,974	P>0,05
Dini bir gruba bağlı olup olmadığı	3,607	P>0,05
Sportif bir gruba bağlı olup olmadığı	3,880	P>0,05
Bilimsel bir gruba bağlı olup olmadığı	1,114	P>0,05
Günelik hayatta en fazla aktif olduğunuz sosyal grup hangisidir?	13,824	P>0,05
Okul sınırları içerisinde herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	5,578	P>0,05
Okul sınırları dışında herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	4,400	P>0,05
Grup içi ilişki tipiniz nedir?	5,324	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal grupta dil ve kültürle ilgili tartışmalar ve çalışmalar yapar mısınız?	6,154	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal grubun sizi kültür, eğitim ve sosyalleşme boyutunda geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	16,443	P>0,05
Dil ve kültür kapsamında (gramer dersleri, kültür tarihi veya uygarlık tarihi gibi) yer alan derslerinizdeki başarı durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?	7,979	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal gruba isteyerek mi girdiniz?	5,807	P>0,05
Bulduğunuz sosyal gruptan farklı bir sosyal gruba geçmeyi düşünür müsünüz?	5,558	P>0,05
Ait olduğunuz grubu nasıl değerlendiriyorsunuz?	7,948	P>0,05
Grubunuzda size ait görevler var mı?	4,778	P>0,05
Grubunuzdaki görev dağılımından memnun musunuz?	5,879	P>0,05

İkinci ve son sınıf Türkçe öğretmeni adaylarına sunulan anket formundan elde edilen veriler üzerine yapılan Ki Kare testine göre öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre sosyal gruplara katılma durumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

3.11. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılımlarının Agno değişkenine göre Ki Kare testinden elde edilen bulgular:

Tablo 11. Agno değişkenine göre öğretmen adaylarının sosyal gruplara katılım durumları

Agno'ya göre	X ² değeri	Önem Düzeyi
Ekonomik bir gruba bağlı olup olmadığı	4,461	P>0,05
Kültürel veya sanatsal bir gruba bağlı olup olmadığı	5,453	P>0,05
Siyasi bir gruba bağlı olup olmadığı	3,618	P>0,05
Dini bir gruba bağlı olup olmadığı	9,256	P>0,05
Sportif bir gruba bağlı olup olmadığı	0,602	P>0,05
Bilimsel bir gruba bağlı olup olmadığı	3,394	P>0,05
Gündelik hayatta en fazla aktif olduğunuz sosyal grup hangisidir?	16,873	P>0,05
Okul sınırları içerisinde herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	5,582	P>0,05
Okul sınırları dışında herhangi bir sosyal gruba bağlı mısınız?	39,691	P<0,05
Grup içi ilişki tipiniz nedir?	19,911	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal grupta dil ve kültürle ilgili tartışmalar ve çalışmalar yapar mısınız?	21,030	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal grubun sizi kültür, eğitim ve sosyalleşme boyutunda geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	10,799	P>0,05
Dil ve kültür kapsamında (gramer dersleri, kültür tarihi veya uygarlık tarihi gibi) yer alan derslerinizdeki başarı durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?	24,228	P>0,05
Bağlı olduğunuz sosyal gruba isteyerek mi girdiniz?	6,197	P>0,05
Bulduğunuz sosyal gruptan farklı bir sosyal gruba geçmeyi düşünmü müsünüz?	4,440	P>0,05
Ait olduğunuz grubu nasıl değerlendiriyorsunuz?	20,362	P>0,05
Grubunuzda size ait görevler var mı?	7,360	P>0,05
Grubunuzdaki görev dağılımından memnun musunuz?	2,014	P>0,05

Türkçe öğretmeni adaylarına sunulan anket formundan elde edilen veriler üzerine yapılan Ki Kare testine göre öğretmen adaylarının ağırlıklı genel not ortalamasına göre adayların okul sınırları dışında sosyal gruplara bağlılık durumları dışında sosyal gruplara katılma durumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4. Sonuç ve Tartışma:

Bireyin toplumla bütünleşmesi ancak sosyokültürel yapıyı içselleştirmesiyle gerçekleşir. Sosyokültürel içeriklerin bireylere sistemli bir şekilde kazandırıldığı ve bireyin yaşamında önemli bir zaman dilimini kapsayan kurumlar okullardır. Bu süreçte kontrol edici ve yönlendirici bir role sahip olan öğretmen adaylarının sosyal kimlikleriyle ilgili algıları büyük önem taşımaktadır.

Çalışmadan elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının siyasi, ekonomik, bilimsel içerikli sosyal gruplara oranla kültürel ve sanatsal gruplara katılımları konusunda daha aktif olduklarını göstermektedir. Adayların %31,5’u ise kendini dini bir grubun üyesi olarak kimliklendirmektedir. Öğretmen adaylarının kendilerini bu şekilde sınıflandırmalarıyla akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına bakıldığında ise anlamlı bir fark görülmemektedir. Bu da öğretmen adaylarının ait oldukları sosyal gruplardaki faaliyetleriyle okul ortamındaki eylemleri arasında bir bağ kuramadıklarının göstergesidir. Adaylar, sosyal grup başlıkları içerisinde kendilerini en az siyasi ve bilimsel gruplara ait görmektedirler. Bilimsel grupların öğretmen adayları arasında bu kadar az yer edinmesinde fakültelerin ve bilimsel grupların faaliyetleri başta olmak üzere ülkemizdeki bilimsel gelişmişlik düzeyi ve bilimin bir türlü cazipleştirilememesi gibi sebeplerde aranabilir. Bilimin üretildiği ve yayıldığı yerlerin üniversiteler olduğu gerçeğini göz önünde bulundurduğumuz zaman, bilimsel faaliyetler konusunda ciddi adımların atılması ve bilimin üniversite gençliğine daha cazip bir unsur olarak sunulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Okul sınırları içerisinde gerçekleştirilen sosyal faaliyetler öğretmen adaylarının dış dünyadaki yaşamı tanımlarında, kendilerini daha geniş toplumsal hareketliliklere hazırlamalarında önemli bir aşamadır. Anketten elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının dörtte birlik bir bölümünün okul sınırları içerisinde, %33’ünün ise okul sınırları dışında bir sosyal gruba bağlı olduğu görülmektedir. Adayların yaklaşık %30’u ise bu sorulara cevap vermemeyi tercih etmiştir. Bu bulgulara göre okul sınırları içerisinde öğrencileri teşvik edici sosyal faaliyetlerin yetersiz oldukları, öğrencilerin bu sosyal faaliyetlerin onların nerede ve nasıl işlerine yarayacağından haberdar olmadıkları; ekonomik, siyasi, bilimsel sosyal grup ve etkinliklerin onları gerçek yaşamın ve ülke gerçeklerinin farkında olmadıkları sonuçlarına ulaşabiliriz.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış öğretim programıyla yetiştirilen öğretmen adaylarının bağlı oldukları sosyal gruplardaki iş birliğiyle ilgili düşünceleri de çalışma için önem arz etmektedir. Kendini bir sosyal grubun üyesi olarak gören adayların yarısından fazlası üyesi olduğu grupta kendine ait bir görevi olduğunu belirtmiştir. Yine adayların %74,5’u bağlı oldukları sosyal gruplardaki görev dağılımından memnun durumdadır. Okulda iş birlikli çalışmanın önemini kavrayan adayların, sosyal gruplardaki iş birlikli çalışmalara katılım ve memnuniyet oranlarındaki bu yükseklik, aslında okul ile sosyal gruplar arasında olması gereken güçlü bağa işaret etmektedir. Okulların ve küçük ya da büyük sosyal grupların ortak noktasının birer sosyal ortam olmaları düşünüldüğü zaman bireyin sosyokültürel bir varlık olarak bütünsel bir gelişimi gerçekleştirebilmesi için bu bağın kurulması lazımdır.

Öğretmen adayları kendilerine sorulan “Günlük hayatta en aktif olduğunuz sosyal grup hangisidir?” sorusuna %40’lik bir oran ile kültürel ve

sanatsal gruplar diye cevap vermişlerdir. Kültür ve sanatsal gruplardan sonra sportif gruplar ve daha sonra ise dini gruplar gelmektedir. Dikkat çeken nokta ise bilimsel grupların en son sırada yer almasıdır. Bu bulgu, aslında hem toplumsal hem de resmi olarak üniversitelerde bilime gösterilen ilginin en açık göstergesidir. Bilimin paylaşıldıkça artan bir değer olmasına rağmen öğretmen adaylarının bilimsel gruplarla bir ilgilerinin olmaması ya da olsa bile çok az olması, okullarda konuyla ilgili ciddi çalışmaların yapılmasına olan ihtiyacı açığa çıkarmaktadır.

Kendini herhangi bir sosyal gruba bağlı olarak gören öğretmen adaylarının büyük bir kısmı gruplarla ilişkilerini ikincil ilişki (resmi olmayan) tipine göre yürütmektedir. Resmi ilişki tipi daha sistemli olarak görülse de adayların ikincil tip ilişkiler kurmaları aslında onların sosyal gruplarla etkileşim anlarında sorumlu davranmalarını, bunu hissetmelerini yani içlerinden gelerek yapmalarını gerekli kılmaktadır. Çünkü ilişkinin varlığından söz edilebilmesi için tarafların sorumlu davranmaları gerekir. Konuya bu açıdan bakıldığı zaman adayların sosyal gruplarla ilişkilerinde ikincil ilişki tipini kullanmaları, onları sorumlu bireyler olma noktasında geliştirici niteliktedir.

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından çoğu kendini dil ve kültür kapsamındaki derslerde başarılı olarak görmektedir. Böyle bir algıya sahip adaylara bağlı oldukları sosyal gruplarda dille ilgili çalışma yapıp yapmadıkları sorulduğu zaman ise büyük bir çoğunluğu olumsuz cevap vermektedir. Fakat yine aynı öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu bağlı oldukları sosyal grupların onları kültür, eğitim ve sosyalleşme boyutunda geliştirdiğini düşünmektedir. Verilen bu cevaplardan adayların bağlı oldukları sosyal gruplarda yeterince aktif olmadıklarını ya da sosyal grupların öğretmen adaylarını hareketlendirme noktasında sıkıntı yaşadığını söyleyebiliriz.

Öğretmen adaylarından bağlı oldukları sosyal grupları değerlendirmeleri istenmiş ve alınan cevaplardan adayların yarısının konuya ne olumlu ne de olumsuz cevap verdiği görülmüştür. Herhangi bir konuyu ya da olayı değerlendirebilmek ya da eleştirebilmek için o konu ya da olayla ilgili yeterince bilgi ve yaşanmışlık sahibi olunması gerçeği göz önünde bulundurulduğu zaman öğretmen adaylarının %55'inin sosyal gruplarla ilgili bilgi ve yaşanmışlık eksikliği ortaya çıkmaktadır.

Öğretmen adaylarının sosyal gruplara yönelimlerinin sınıf düzeyi, Agno ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakıldığı zaman sadece cinsiyete göre bazı maddelerin anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Ekonomik, siyasi, sportif ve bilimsel içerikli gruplara katılımda erkek adaylar lehine anlamlı bir fark görülürken kültür ve sanatsal içerikli gruplara katılımda bayanlar lehine bir anlamlı farklılık vardır. Bu bulgular sosyal yaşamda özellikle ekonomik, siyasi ve sportif faaliyetlerde erkeklerin bayanlara göre daha aktif ve girişken olduğunu gösterir. Çalışma, son dönemlerde kızların eğitim ve öğretim faaliyetlerine daha fazla katılımlarını

amaçlayan kampanyalara olan ihtiyacı bayanların bilimsel gruplara katılımlarında izlenen bu düşük oran ile teyit etmektedir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara bakıldığı zaman erkek öğretmen adaylarının bayanlara göre grup içi ve gruplar arası ilişkilerde daha aktif oldukları anlaşılmaktadır. Bu sonuç ise sosyal hayatta bayanları etkin kılabilecek faaliyetlerin ve toplumsal hoşgörünün gerekliliğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

BİRKÖK, M. C.: (2006). Sosyal Rol ve İş Bölümü, *International Journal of Human Sciences*, <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/ui/article/view/159> (23.03.2011).

BİRKÖK, M. C.: (1998). *Sosyolojik Düşünme ve Metodolojisi*, İstanbul: Elektronik Sürüm 1.6, 34-42, www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/ui/article/download/34/42 (23.03.2011).

COŞKUN, H.: (2005). Sosyal Kimlik İle Rol Üstlenmenin Bireysel Beyin Fırtınasında Üretkenliğe Etkisi. *Türk Psikolojisi Dergisi*, 20(56), 119-132.

COŞKUN, H.: (2006). Sosyal Kimlik ve Üretkenlik İlişkisine Yeni Bir Bakış. *Türk Psikolojisi Dergisi*, 9(17), 19-36.

DEMİRTAŞ, H. A.: (2003). Sosyal Kimlik Kuramı, Temel Kavram ve Varsayımlar. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 123- 144.

KAYA, K.: (2008). Küçük Gruplar Sosyolojisi . Isparta: Fakülte Kitabevi.

KOŞTAŞ, M.: (1999). Sosyalleşme (Socialisation), *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29(0), 329-334.

MAVİLİ, AKTAŞ A.: (2001). *Küçük Gruplar, Dinamikleri ve Süreci*, Ankara: Mustafa Kitabevi.

NİRÜN, N.: (1965). Problemler ve Sosyal Bünye. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 3, 235-244. Mart 18, 2011 tarihinde Ankara Üniversitesi veri tabanından alınmıştır.

NİRÜN, N.: (1971) Eğitimin Sosyal Temelleri ve Eğitimde Verimlilik Meselesi, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 9(0), 159-206.

NİRÜN, N.: (1991). *Sistemik Sosyoloji Yönünden Sosyal Dinamik Bünye Analizi*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

ÖNCÜ, A.: (1976). *Örgüt Sosyolojisi*, Ankara: Sevinç Matbaası.

ŞERİF, M.-Şerif, C. W. *Sosyal Psikolojiye Giriş I*, (Çev: Mustafa Atakay, Aysun Yavuz), İstanbul: Sosyal Yayınları.

ŞİMŞEK, S.: (2002). Günümüzün Kimlik Sorunu ve Bu Sorunun Yaşandığı Temel Çatışma Eksenleri, *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(3), 29-39.

TAJFEL, H.-Turner, J. C.: (1979). An Integrative Theory of Intergroup Conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The Social Psychology of Intergroup Relations* (pp. 33-47). Monterey, CA: Brooks-Cole.